

Plzeň, dne 28. října 2013

OSOBNÍ LIST BISKUPA VŠEM VĚŘÍCÍM PLZEŇSKÉ DIECÉZE

CREDIDIMUS CARITATI

(„Uvěřili jsme v lásku“ 1 Jan 4,16)

Milé sestry a milí bratři, drazí diecézané!

Rok před dovršením sedmdesáti pěti let svého života a to znamená i rok před okamžikem, kdy požádám Svatého otce o uvolnění z biskupského úřadu, jak to stanovuje kodex církevního práva – se rád vracím ke slovům svatého Jana, která jsem si zvolil za své biskupské heslo: „Uvěřili jsme v lásku“. Ano, Bůh je Láska, On nejen, že nás obdaroval životem a tolika dary, ale neváhal poslat na svět svého Syna, který dal za nás svůj život, aby nám vrátil Život věčný. Ano, je dobře si neustále připomínat Boží laskavost, milosrdenství, skutečnost, že se Bůh o nás stará, vychází nám vstříc, obvazuje naše zranění a uzdravuje nás. I já se snažím každodenně děkovat za Boží štědrost, kterou vnímám tak silně během těch 20 let od založení naší diecéze. Tolik se toho událo, tolikrát jsme byli svědky zázraku, přes všechnu naši nedokonalost a slabost. Tolik se toho povedlo skrze Vás! Díky Vám všem milé sestry a milí bratři – naši farníci, díky vám řeholnice a řeholníci sloužící v naší diecézi, díky Vám bratři kněží – děkuji ze srdce každé a každému z Vás!

Občas slyšíme, že doba, ve které žijeme, je náročná a těžká. Často se setkáváme s trápením v osobním životě a zakoušíme různorodé problémy. Když se ale ohlížíme do minulosti, těžko bychom tam našli dobu, která byla bezstarostná. Naopak jsme vděční, že nemusíme čelit válce, nebo návratu totalitního režimu. Každá doba přináší s sebou i výzvy. Ano i před námi, před církví v Čechách, před naší diecézí, jsou konkrétní výzvy, znamení doby, které nás nutí hledat řešení – a právě proto Vám píší. Nemohu se s každým z Vás osobně setkat, a proto využívám této formy. Prostřednictvím tohoto dopisu Vás chci seznámit s tím, co vnímám jako největší zadání do budoucna. Chci Vás poprosit o radu – jak se postavit čelem k těmto úkolům, a chci Vás požádat, abyste se zapojili do jejich řešení tak, jak umíte.

1. Hlásání radostné zvěsti

První problém, který chci nastínit, a který jistě sledujete i ve svých farnostech je fakt, že nám rok od roku ubývá praktikujících věřících. Nedaří se nám předávat víru mladším generacím, a to ani v našich rodinách. Mladých je na bohoslužbách stále méně a staří umírají. Přes všechny snahy a obětavost mnoha z vás je situace vyučování náboženství zoufalá. Uvědomuji si, že částečně je to výsledek nepříliš příznivého pohledu společnosti na církve, a že děti a mládež, kteří se hlásí k víře, jsou někdy ve svém prostředí považováni za exoty. Děkuji vám všem, katecheté a kněží, kteří se snažíte o vyučování náboženství ve svých farnostech a zvláště vám rodiče, kteří o vyučování náboženství vašich dětí stojíte. Na druhé straně mnozí rodiče na náboženskou výchovu svých dětí nedbají, i když to při jejich křtu slíbili. Stále ale máme v této oblasti co dělat, a možná je na čase, zvláště tam, kde je dětí málo, změnit systém a svěřit právě rodičům vyučování dětí v malých skupinách. Už se tak děje na mnoha místech ve světě a pozitivní zkušenosti jsou už i v naší diecézi. Určitě bychom se měli zamyslet i nad katechezí pro dospělé. Prosím Vás, abyste sdělili svůj názor, co dělat v této oblasti.

Když sledujeme výsledky sčítání, musíme konstatovat, že se k víře hlásí stále méně lidí. Ještě razantněji je to vidět na našich nedělních bohoslužbách. V roce 2001 se podle sčítání hlásilo ke katolické víře v naši diecézi cca 140 tisíc lidí na celkových 866 tisíc žijících na jejím území. Při minulém sčítání se jich sice k víře přihlásilo pouze 50 000, ale je třeba podotknout, že odpověď na otázku o vyznání byla dobrovolná a odpověděla na ni pouze čtvrtina dotázaných. Ovšem aktivních katolíků ubývá. Sledujeme, jak se zmenšují počty účastníků nedělních bohoslužeb. Před dvaceti lety, při vzniku naší diecéze, jich bylo cca 12 000, v roce 2004 10 600 a podle posledního oficiálního sčítání z roku 2009 jenom 9 196, tedy o čtvrtinu méně! Dá se říci, že každý měsíc ztrácíme kolem dvaceti věřících v naši diecézi. Je jasné, že pokud tento trend nezastavíme, tak za několik málo let u nás živa církev – to znamená věřící – nebude vůbec. Zda u nás církev bude, je jedna věc, ale já se Vás chci zeptat na jádro problému a na hledání jeho řešení. Jak je možné, že přestože máme v diecézi více kněží, věřících nám ubývá. Samozřejmě je to otázka především pro nás, bratry v kněžské službě a zejména pro mě, biskupa. Je na čase, abychom si ji se vši vážností položili a hledali odpověď a cestu do budoucna. Je zcela jisté, že nestačí svátostná služba, na kterou jsme byli připravováni. Bohoslužby a svátosti, kterými sloužíme, nedokážou působit tak, aby udržely počet věřících, a přece jsme Kristem povoláni slovy: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium.“ Co můžeme udělat pro to, aby se o Kristu dozvědělo více lidí v našich farnostech? Jak udělat z našich far místa setkávání? Jak otevřít naše fary a kostely a vyjít naproti těm, kteří Lásku Boží nepoznali? Zvu Vás k přemyšlení, k diskuzi, ke hledání. Je to skutečně výzva, znamení doby, na které nikdo, kdo byl Bohem povolán ke kněžské službě, nemůže říci „mě to nezajímá“. Uvědomuji si, že ve společnosti je nemalá skupina těch, kteří jsou spokojeni sami se sebou a svým životem a náboženské věci jsou jim v podstatě lhostejné. Jak ale přivést k hlubšímu vztahu s Kristem ty, kteří se vnímají jako věřící, ale chodí na bohoslužby jen o větších svátcích, nebo kteří přijdou na Vánoce, případně na pouť či posvícení a maximálně snad ještě na Velikonoce? Jak oslovit ty, kteří na bohoslužby nechodí, ale považují se za věřící? Kteří stojí o Boží požehnání a další náboženské projevy, ať už pro jejich osobu, rodinu a přátele anebo o žehnání veřejných zařízení a institucí? Jsou otevření pro hledání Boží pomoci v době krizí a nemocí? Co udělat pro skupinu těch, kteří pozitivně vnímají hodnotu křesťanského umění a kultury – usilují o opravy kostelů a kaplí, rádi přijdou na duchovní koncert a jiný kulturně-duchovní program do kostela či jinam? Mnozí z nich dnes se sympatiemi sledují slova a činy papeže Františka. Jak ukázat Boha těm, kteří říkají, že „něco nad námi musí být“? Vůči církvi a jejím institucím se obvykle nechovají nepřátelsky, pokud zrovna nejsou ovlivněni nenávistnou propagandou v souvislosti s restitucemi. A konečně, jak odbourat předsudky vůči církvi u těch, kteří říkají: „Kristus ano, církev ne.“? Již jsem se zmínil, že je to dotaz především na kněze. Ano, ale nejen na ně. Právě od Vás, laiků očekávám, že se aktivně zapojíte do hledání cesty. Nejenom tím, že poukážete na chyby, ale že nabídnete konkrétní a pozitivní řešení. Promlouval jsem ke kněžím proto, že oni mají hlásání evangelia „v popisu práce“, ale do určité míry to má v „popisu práce“ každý z Vás, kdo jste „uvěřili v lásku“, kdo jste přijali křest. Každý věřící je v Božích očích Prorokem i Knězem, každý je povolán k tomu, aby se zapojil do evangelizace nejen modlitbou, ale i svědectvím svého života a hlásáním, pokud je to jen trochu možné. Očekávám od Vás podporu a pomoc. Počítám s tím, že o tom budete přemýšlet, diskutovat ve svých rodinách, společenstvích, farnostech, mluvit s kněžími, a že přijdete s nápady co dělat. Co udělat především pro to, aby naše srdce hořelo při setkání s Kristem tak, jako u těch mnoha postav z evangelia: Jako u Samařské ženy u studny, celníka Zachea nebo Marie Magdalény a Emauzských učedníků po Vzkříšení. Zvu Vás k modlitbě na tento úmysl a věřím, že Bůh nám skrze svého Ducha svatého cestu ukáže. Možná takovou, kterou nečekáme, a z které máme podvědomě strach. Ale nesmíme zapomenout na Ježíšova slova: „Já jsem s Vámi po všechny dny až do konce světa.“ Mt 28,20

2. Finance Církve

Druhá výzva, a znamení doby, která je před námi, je otázka ekonomiky, životaschopnosti církve v době restitucí. Jistě jste mnoho slyšeli a četli v médiích jak bude církev bohatá. Jak to bude jinde nevím, ale chci informovat o tom, jak to bude v naší diecézi. V minulých letech nám stát dával peníze na platy zaměstnanců (kněží a laiků v pastoraci) a konkrétní částkou podporoval fungování biskupství. Tímto způsobem stát částečně vynahrazoval majetek, který byl církvi zabaven. Na jedné straně to bylo řešení, které nás zbavovalo mnoha problémů, např. starost věřících o finanční zajištění kněží ve farnostech, na druhé straně jsme byli na státu závislí a ohrožení, že podpora skončí. V minulosti se také stávalo, že během roku se pravidla měnila, a žili jsme v nejistotě ohledně budoucnosti. Proto bylo třeba problém narovnání církve řešit a docílit toho, abychom byli na státu nezávislí.

Zákon o narovnání majetku tak, jak byl schválen, stanoví, že po dobu sedmnácti let nám stát bude předávat částku na platy duchovních. Během prvních tří let to bude plná částka a následně se bude každoročně zmenšovat o 5%. Kromě toho obdržíme každoročně po dobu třiceti let finanční náhradu za nevydaný majetek ve výši 83 miliónů, upravovanou podle výše inflace. Tento obnos není možno spotřebovat, ale je ho třeba investovat. Tato finanční investice plus vrácený majetek (pole, lesy, budovy), by měly být v budoucnu zdrojem financí pro život naší diecéze. Musím ovšem podotknout, že tím, že je naše diecéze mladá (vznikla v roce 1993), nemá jako taková skoro žádný majetek. O návrat majetku budou žádat farnosti, ale bohužel, ani toho není moc. V každém případě tyto prostředky, byť dobře investované nestačí na výdaje diecéze, ze kterých podstatnou část tvoří mzdy kněží i laiků. Pokud bychom chtěli udržet současný stav co do počtu kněží a laiků pracujících ve farnostech, šli bychom každoročně do mínusu, takže po třiceti letech by nám hrozil bankrot. Proto nestačí jen šetřit, ale je třeba hledat i další finanční zdroje. To je opravdu vážná otázka, jak dál. Řešení nejsou jednoduchá ani příjemná. Pokud to bude tak, jak jsem psal, nebude možné udržet takový počet pracovních úvazků, jaký máme v současnosti. Bohužel se to v první řadě týká laiků, a v budoucnu i kněží. Možná budeme nuceni změnit systém odměňování. Například zaměstnanci, kněží a laici, by obdrželi nějakou částku, která by byla stejná pro všechny, a zbytek by byl formou osobní odměny podle výkonu. Jsem přesvědčen, že bude zapotřebí, aby se v budoucnu jednotlivé farnosti podílely na platu kněží a laiků, kteří u nich budou sloužit. Příkladem může být systém zavedený v Ostravsko-opavské diecézi, kde pokud je jeden laik zaměstnán jako pastorační asistent ve farnosti, na jeho platu se podílí farnost 20 procenty. Pokud farnost zaměstnává druhého laika, podílí se na platu 40 procenty, pokud třetího, tak 80 procenty.

Samozřejmě, kromě toho, co máme dostat od státu, počítáme i se sbírkou – tzn. s dary Vás, věřících. Pokud se jedná o sbírku – průměrná částka, kterou přispívá věřící v naší diecézi při nedělní bohoslužbě, je cca 25 Kč. Na jedné straně se zdá, že to není mnoho. Na druhé straně je třeba upozornit, že z těch 10 600 věřících na bohoslužbách v roce 2004 bylo pouze 3 400 osob výdělečně činných – to je jen 32 %. Otázka zní - co udělat? Jestli jít cestou biblického desátku (viz Mal 3, 10), která se osvědčila v jiných církvích, případně částky menší, ale odevzdávané pravidelně a vybízet k tomu i naše věřící? Nevím, zda by to bylo možné v našich podmínkách a chci se zeptat na Váš názor, jak bychom měli pokračovat. Problém je, že je nás aktivních věřících málo, a rozloha diecéze velká. Zde se nám spojuje téma z první části dopisu s ekonomickou situací. Toto je nástin ekonomické situace v naší diecézi po restitucích, a to jsem zatím mluvil jen o lidech, kterým je třeba dát pravidelnou mzdu. V diecézi ale máme ještě 480 kostelů a k tomu i fary, o které je potřeba se starat. Za obojí neseme finanční odpovědnost. Nepíši to proto, abych si stěžoval, ale abych Vám nastínil, jak

se věci doopravdy mají a stojím o Vaši pomoc při hledání řešení. Prosím Vás, abyste přemýšleli o tom, co jsem napsal, a přišli s konkrétními nápady.

3. Pozvání k dialogu.

Pojednával jsem v tomto dopise o dvou věcech: jak hlásat evangelium v konkrétních podmínkách naší diecéze a jak řešit naši ekonomickou situaci.

Cílem toho mého dopisu je nejenom popsat situaci, ale hlavně s důvěrou v Boží pomoc a světlo Ducha svatého hledat odpovědi na položené dotazy. Proto Vás konkrétně prosím, abyste psali, co si o tom myslíte. Na Vaše písemné reakce čekám do konce letošního roku.

Dopisy poštou adresujte, prosím, na:

Biskupství plzeňské
(diskuzní příspěvek)
Nám. Republiky 35
301 00 Plzeň

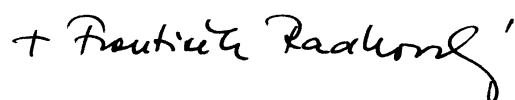
Nebo na emailovou adresu: diskuze@bip.cz

Určuji, aby správci farností a představení komunit zasvěceného života uspořádali ve farnostech a komunitách shromáždění všech, které tato otázka zajímá, a vypracovali společnou reakci a návrhy. Písemné vyjádření zašlou duchovní správci na biskupství do 30. ledna 2014.

Pověřuji vikáře jednotlivých vikariátů, aby v další etapě, a to v době od začátku února do poloviny března uspořádali vikariátní besedy s účastí všech kněží a zaměstnanců z řad laiků ve vikariátu, na které by byli pozváni věřící, kteří mají zájem se do diskuze zapojit. Závěry z těchto jednání ať pošlou vikáři na biskupství do 30. března 2014.

Na základě vašich dopisů a závěrů z jednání ve farnostech a vikariátech, se po Velikonocích, dne 17. května, uskuteční diecézní setkání (Fórum) kněží a laiků, kde bychom se společně zamysleli jak dál.

Na závěr Vás chci ujistit, že vše co jsem psal, mi nebrání říci, že jsem Bohu vděčný, nejen za dar života, kněžství a toho, že mě povolal k biskupské službě v plzeňské diecézi, ale že jsem doopravdy vděčný za každého z Vás – mám Vás opravdu, a každého osobně moc rád! Pokud Vám tento dopis vyzněl příliš náročně, věřte, že je to jen proto, abych ve Vás probudil výzvu k osobnímu zapojení. Neboť každý je Bohem obdarován, a má co nabídnout druhým a skrze každého z Vás Duch svatý působí. Panna Maria, kterou uctíváme na tolika místech naší diecéze, ať nás k tomu vede a posiluje svou přímluvnou modlitbou.

Váš biskup František